

VEREJNÝ OCHRANCA PRÁV: OBČANIA UPOZORŇUJÚ NA PROBLÉMY S VYHLÁŠKOU O TEPLEJ VODE A ROZPOČÍTAVANÍM NÁKLADOV NA TEPLU – POČET PODANÍ NARASTÁ

Bratislava 13. decembra 2024

Verejný ochranca práv Róbert Dobrovodský v uplynulom období zaznamenal zvýšený počet podnetov od občanov týkajúcich sa novej vyhlášky¹ upravujúcej spôsob rozpočítavania nákladov na teplo v bytových domoch. Občania namietali, že nový spôsob rozpočítavania môže byť pre nich nevýhodný a že vyhláška zasahuje do ich základného práva vlastníť majetok. Občania najčastejšie upozorňovali na to, že nový spôsob rozpočítania, zakotvený vo vyhláške Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo hospodárstva“), môže byť pre nich nevýhodný, keďže sú nútení prispievať na náklady obyvateľov napojených na centrálny systém vykurovania aj v prípade, že sami využívajú individuálne vykurovanie. V procese preskúmania podaní sa verejný ochranca práv touto problematikou dôkladne zaoberal a vyžiadal si stanovisko ministerstva hospodárstva. Ministerstvo hospodárstva zdôvodnilo svoju vyhlášku dlhoročnými skúsenosťami odborníkov a zdôraznilo, že zohľadňuje fyzikálne vlastnosti súvisiace s prestupom tepla v bytových domoch.

„Ako verejný ochranca práv môžem svoju pôsobnosť vykonávať len vo vzťahu k orgánom verejnej moci. Nemôžem teda preskúmať konkrétne prípady rozpočítania nákladov na teplo, ktoré sú otázkou súkromnoprávných vzťahov,“ vysvetľuje ombudsman Róbert Dobrovodský. Navyše si uvedené námietky vyžadujú odborné posúdenie, ktoré nie je možné zo strany verejného ochrancu práv vykonať. Po zvážení uvedených konštatovaní a skutočnosti, že v zmysle judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky „návrh na začatie konania o súlade právnych predpisov by mal spíňať

¹ Vyhláška č. 503/2022 Z. z. Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky, ktorou sa ustanovuje teplota teplej vody na odbernom mieste a pravidlá rozpočítavania nákladov na množstvo tepla dodaného v teplej vode, nákladov na množstvo dodaného tepla na vykurovanie, nákladov na množstvo dodaného tepla alebo množstva tepla vyrobeného v decentralizovanom zdroji tepla a ekonomicky oprávnených nákladov na teplo vyrobené v decentralizovanom zdroji tepla.

vymedzené ústavné požiadavky aktívnej legitímácie verejného ochrancu práv a tematicky by nemal vybočovať z kompetenčných medzí vyplývajúcich z čl. 151a ods. 1 Ústavy SR“, verejný ochranca práv návrh na začatie konania o súlade právnych predpisov pred Ústavným súdom Slovenskej republiky v danej veci nepodal.

Podnety berie verejný ochranca práv vážne

„Vzhľadom na vážny charakter tejto záležitosti a skutočnosť, že sme v tejto veci prijali podnety od viacerých občanov, požiadal som ministerstvo hospodárstva o písomné stanovisko a oboznámil som ho aj s námietskami, ktoré mi boli od občanov doručené. Taktiež som podnety občanov spochybňujúce zákonnosť danej vyhlášky postúpil na posúdenie Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky,“ uzatvára verejný ochranca práv.

Ministerstvo hospodárstva: vyhláška reflektuje odborné stanovisko

Ministerstvo hospodárstva v stanovisku uviedlo, že vyhláška bola vypracovaná v spolupráci s odborníkmi z tejto oblasti, zástupcami nasledujúcich subjektov - Slovenská inovačná a energetická agentúra, Slovenská obchodná inšpekcia, Úrad pre reguláciu sieťových odvetví, Asociácia rozpočítavateľov tepla a vody Slovensko, Združenie pre lepšiu správu bytových domov, Slovenský zväz bytových družstiev, Združenie správcov a užívateľov nehnuteľností. Uvedené subjekty boli členmi pracovnej skupiny, ktorá sa podieľala na príprave vyhlášky, ktorá odrážala dlhoročné skúsenosti zástupcov odbornej verejnosti a ich praktické skúsenosti spojené s rozpočítavaním tepla a zohľadňovala súčasne fyzikálne vlastnosti, ktoré sú spojené s prestupmi tepla v rámci bytového domu. Pracovná skupina v procese tvorby vyhlášky koncipovala jej znenie tak, aby bola zaručená ochrana vlastníckeho práva vlastníkov bytov a nebytových priestorov pri súčasnom naplnení ústavnej požiadavky na vylúčenie zneužitia vlastníckeho práva na ujmu práv iných vlastníkov bytov a nebytových priestorov v danom bytovom dome. Následne prebiehali pravidelné diskusie s členmi pracovnej skupiny o výsledkoch prvého vyúčtovania a analyzovali sa možnosti pre prípadné úpravy vyhlášky, ktoré by zohľadnili skúsenosti z tohto prvého rozpočítavania. Zároveň, rovnako ako s členmi pracovnej skupiny, prebiehala intenzívna komunikácia aj s občanmi a spoločnosťami, ktoré sa na ministerstvo hospodárstva obrátili s podnetmi týkajúcimi sa uplatňovania vyhlášky. Každému subjektu bol zaslaný dotazník a tabuľka spotrieb energií, ktorá bola vyhodnotená a následne konzultovaná s členmi pracovnej skupiny.

Vypracovaný manuál: Praktická aplikácia vyhlášky

Zároveň ministerstvo hospodárstva v spolupráci s členmi pracovnej skupiny pripravilo manuál s názvom Praktická aplikácia vyhlášky, ktorý je zverejnený na web stránke Slovenskej inovačnej a energetickej agentúry² s cieľom vysvetliť a zjednotiť postupy rozpočítavania nákladov na vykurovanie a prípravu teplej vody podľa nových pravidiel.

² https://www.siea.sk/wp-content/uploads/odborne_o_energii/Dokumenty/503_V4_240319.pdf.

Okrem samotného manuálu sa na stránke nachádzajú aj vzorové výpočty spojené s uplatňovaním § 7 až 10 vyhlášky.

Príprava novely vyhlášky

Ministerstvo hospodárstva pripravilo novelu vyhlášky, ktorej cieľom je posilniť možnosti vlastníkov bytov a nebytových priestorov rozhodovať pri zohľadňovaní rozsahu ekonomicky oprávnených nákladov pre decentralizované zdroje tepla v súvislosti s výkonom správy. Zároveň sa ňou upravilo spresnenie ustanovenia o prerozdelení nákladov na vykurovanie pre byty a nebytové priestory s individuálnou prípravou tepla v bytových domoch so zvýhodnenou, ale aj s nevýhodnou polohou. K novele vyhlášky prebehlo už aj medzirezortné pripomienkové konanie.

Doposiaľ neukončený legislatívny proces

Novelu vyhlášky, ktorou sa ustanovujú pravidlá rozpočítavania nákladov na teplo, predstavilo ministerstvo hospodárstva 30. septembra 2024. Pripomienky k materiálu sa dali posilať do 21. októbra 2024. Odvtedy legislatívny proces pokračuje tak, že ministerstvo hospodárstva vnesené výhrady vyhodnocuje.

„Občanom odporúčam, pokiaľ majú, alebo budú mať v budúcnosti výhrady k zneniu vyhlášky, zasielať ich priamo ministerstvu hospodárstva, ktoré ich spolu s odborníkmi v tejto oblasti môže zanalyzovať a ako tvorca vyhlášky na ne reagovať prípadnou novelou,“ uzatvára verejný ochranca práv.